

Konvergence tichošlapná

Akademie múzických umění chrlí značné množství absolventů, a pokud mladého skladatele honba za obživou nesemele hned poté, co mu na jeho absolventském koncertě publikum zatleská a kolegové pográtulují, a on nadále neomezí své aktivity jen na pouhé řemeslo, založí soubor a začínají klopotná léta pachtění. Jeden z takovýchto souborů – Konvergence – vydalo své první CD.

Takto opravdu našlapují: potichu, nicméně urputně a vytrvale. Jsou v tom dost jiní nejen ve srovnání s praktikami ve světě hudby ne-vážné, ale i té takzvané vážné. Skladatelské sdružení Konvergence vydává po pěti letech existence své první CD, příležitost k dílčí bilanci. Podobu, v jaké se Konvergence ukazuje dnes, nemělo toto seskupení od začátku. Ondřej Štochl (1975) ho založil jako volné sdružení skladatelů a interpretů, jichž u nás vzniká a funguje – a také zaniká – povícero. Studenti a absolventi hudebně-vzdělávacích institucí pochopili, že jakmile opustí alma mater, individuálně toho mnoho nezmohou. V tržním prostředí je lepší upozorňovat na sebe v houfu, ostatně jakým skvělým startem byla pro Daria Milhauda či Arthura Honeggera Pařížská šestka! V praxi to znamená mít něco, na čem se dokáží členové skupinky shodnout a o čem je těší spolu diskutovat, a naučit se chodit grantovými úvozy.

Na svém prvním veřejném vystoupení, jímž se Konvergence představila návštěvníkům olomouckého festivalu duchovního umění Forfest v roce 2002, uvedl soubor skladby svých tehdy šesti členů. Původní tvorba kmenových autorů dodnes zůstává

jádrem jeho repertoáru. Ze zmíněné šestice vytrvali v Konvergenci tři – vedle Ondřeje Štochla ještě Tomáš Pálka (1978) a Jan Rybář (1981), „na cestě“ přistoupila Michaela Plachká (1981).

Za začínajícím skladatelem koncertní (vážné) hudby se dnes objednavatelé nehrnou. Akademie múzických umění nicméně chrlí značné množství absolventů, a pokud mladého skladatele honba za obživou nesemele hned po té, co mu na jeho absolventském koncertě publikum zatleská a kolegové pográtulují, a on nadále neomezí své aktivity jen na pouhé řemeslo, založí soubor a začínají klopotná léta pachtění. Jen tak pro zajímavost, o Resonanci, SHOCKu či ARTn už téměř není slyšet, MoEns je o něco starší a hodně „komunální“, Hudbaby a Bez-mocná hrstka jsou už jen příležitostnými značkami. (Pak je tu ještě In spe, ti jsou ale víc mezioboroví směrem k divadlu.) Drží se Konvergence a Early reflections. Nestálo by nicméně za to o Konvergenci psát, kdyby jejím protagonistům nešlo o nic víc než o zviditelnění v houfu. Souborů, v nichž se spojí dva, tři, čtyři (a tak dále) hudebníci a nabízejí provozovatelům koncertních sálů a festivalů víceméně sériový program, jsou stovky.

Skladatelských sdružení samozřejmě tolik není, ale kupodivu ani u nich neobstojí, vydrží-li skladatel soubor jen proto, aby si zajistil častější provozování své hudby – případně hudby spřízněných skladatelských duší. Je to dobrá cesta, ve dvacátém století poměrně běžná, ale bez vize je nezajímavá. Konvergence vizi má. Zčásti tušenou, zčásti zformulovanou, průběžně profilovanou.

Decentní expresivní lyrika

Dnešní Konvergence – nejen jako soubor, ale jako určitý modus vivendi souboru tohoto typu – je výsledkem pětiletých zkušeností dobrých i zlých. Soubor vystupuje v proměnlivém složení a někdy i v poměrně početném obsazení, jeho členy jsou ale pouze zmínění čtyři skladatelé. (Jeden čas, což je dobré svědectví o jejich „hledání“, se skladatelsky jmenovali Konvergence, interpretačně Corona.) Poměrně brzy si také našli stálý prostor, kde představují své koncertní programy: kostel sv. Vavřince na Malé Straně v Praze. Od roku 2005 své koncerty pojmenovávají – Večer dynamické hudby, Pojetí lyričnosti, Hudba a energie, Introvertní lyrika, Hudební expresivita, Snová realita, Různé roviny

kontrastu – a mívají čtyři až šest koncertů do roka. Dávají si záležet, aby měli výběr každé skladby do repertoáru a do koncertního programu mnohostranně zdůvodněný a zajímá je, co na to jejich publikum. Ne v tom smyslu, že by chtěli publiku takzvaně „vyhovět“. Stojí o zpětnou vazbu, zda publikum chápe jejich záměr, protože chtějí své veřejně prezentované aktivity „tvarovat“ tak, aby byl jejich záměr srozumitelný. Mimochodem, se svým publikem velmi poctivě komunikují i na webových stránkách sdružení www.volny.cz/konvergence. Vydání jejich prvního CD je zatím nejzazší výspou, kam Konvergence v tomto usilování dospěla. Vedle skladeb svých členů soubor studuje a uvádí díla dalších českých skladatelů – blízkých „spekulativní“ stylovou orientací a neokázale nekomerčním chápáním současné hudby. Kromě toho hrají i skladby cizích autorů, každý z členů má okruh svých oblíbenců, tradičně řečeno „vzorů“. Nejčastěji se objevují jména Feldman a Saariaho, Scelsi a Ligeti, příležitostně Takemitsu, Crumb, Berio a další. Na nové nahrávce jsou komorní skladby Michaely Plachké, Tomáše Pálky, Ondřeje Štochla a Jana Rybáře rámovány

opusy Torua Takemitsu a Kaaji Saariaho. Výborně zahrány, což je nejsilnější pozitivum titulu, na němž je jinak pozoruhodné, že všechny kompozice – s výjimkou finské – jsou vybrány tak, že by jejich autorem mohl klidně být jeden a tentýž skladatel. Hudebně jde o mix velmi decentně expresivní lyriky a téměř úzkostlivě kontrolovaného zvukového detailu – v tvorbě i interpretaci. Od vydavatele je to rozhodně odvaha, neboť titul neobsahuje nic efektního ani v balení, ani v prezentované hudbě a určitě nepůjde na dračku, což ovšem neznamená, že by to byl špatný ediční počín. Je to v podstatě „autorský“ disk, přičemž autorem je Konvergence, a jako takový poslouží nejspíš zejména jako nezbytné promo, další položka do curricula vitae souboru na jeho vysněné a nikterak, což je sympatické, nelobbované cestě na mezinárodní festivaly. Konvergence zjevně právě do tohoto „světa“ směřuje a bude-li ve svém úsilí „fanatičtější než teroristické komando“, jak jí doporučuje Jaroslav Šťastný v průvodním textu nahrávky, možná i svého cíle dosáhne.

Autorka je muzikoložka.